

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 183/2016 cu privire la
caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a
instrumentelor financiare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare (în continuare – Proiect de lege) a fost elaborat de Banca Națională a Moldovei.

În conformitate cu prevederile pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul de lege este promovat de Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului de lege este condiționată de necesitatea consolidării cadrului normativ aferent caracterului definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, în vederea alinierii la cele mai bune practici internaționale și europene. De asemenea, proiectul urmărește continuarea procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul comunitar, având în vedere cerințele impuse de Uniunea Europeană și implementarea celor mai recente reglementări la nivel european.

Obiectivul principal al modificării Legii nr. 183/2016 este consolidarea transparenței și stabilității sistemului financiar național, prin integrarea celor mai recente reglementări europene, inclusiv modificările aduse la Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 1998, privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare.

Astfel, prin modificările propuse la Legea 183/2016, se va transpune Directiva 98/26/CE (publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 166 din 11 iunie 1998, CELEX: 31998L0026), precum și modificările ulterioare aduse acesteia, inclusiv ultimele modificări stipulate prin Directiva (UE) 2019/879 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019 și prin Regulamentul (UE) 2024/886 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 260/2012 și (UE) 2021/1230 și a Directivelor 98/26/CE și (UE) 2015/2366 în ceea ce privește transferurile de credit instant în euro.

Elaborarea proiectului legii este prevăzută în Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.306/2025 și vine să realizeze acțiunea nr. 49 din Anexa A aferentă Capitolului 9 „Servicii financiare” Cluster 2 „Piața internă”, cu termen de adoptare în Parlament – iulie 2026.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Regimul privind finalitatea decontărilor și definirea sistemelor de plăți și de decontare este reglementat de Legea nr. 183/2016, care stabilește caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Cadrul normativ actual este aliniat parțial la legislația europeană de domeniu și reglementează în prezent caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, atestându-se necesitatea de actualizare și clarificare a anumitor termeni și proceduri. Aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta evoluțiile din piața financiară, inclusiv la nivel internațional, mai ales în contextul reglementărilor privind instrumentele financiare derivate și contrapărțile centrale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al proiectului de Lege este armonizarea legislației naționale, pentru a asigura o reglementare mai clară și mai eficientă a proceselor de decontare a plăților și a instrumentelor financiare, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene.

Proiectul de modificare a Legii nr. 183/2016 vizează adaptarea conceptelor și reglementărilor din cadrul legislației naționale pentru a reflecta evoluțiile pieței financiare și a îmbunătăți supravegherea și monitorizarea sistemelor de plăți și de decontare, protejând astfel participanții la piață și asigurând stabilitatea financiară. Modificările propuse se concentrează pe clarificarea unor termeni esențiali, extinderea rolului entităților financiare, definirea autorităților europene relevante și detalierea atribuțiilor acestora în raport cu sistemele de plăți și decontare.

Elementele noi ale proiectului de Lege se referă la următoarele aspecte:

- **Clarificarea definițiilor și actualizarea terminologiei:** Proiectul introduce definiții precise pentru termeni esențiali, în concordanță cu reglementările europene. Astfel:

- Definiția „*contrapărți centrale*” va fi detaliată pentru a defini rolul persoanei juridice care se interpune între contrapărțile la contractele tranzacționate pe piețele financiare, devenind astfel cumpărător pentru fiecare vânzător și vânzător pentru fiecare cumpărător. Această modificare clarifică rolul și responsabilitățile contrapărții centrale, esențial în gestionarea riscurilor sistemice.

- Definiția de „*participant*” este extinsă, incluzând acum instituțiile, contrapărțile centrale, agenții de decontare, casele de compensare (clearing), operatorii de sistem, membrii compensatori ai unei CPC autorizate. Aceasta reflectă o reglementare mai cuprinzătoare a entităților implicate în tranzacțiile financiare și asigură o supraveghere mai detaliată a acestora.

- Clarificarea definiției de „*instituție*” - entitatea care participă la sistemele de plăți și de decontare, care include băncile, băncile centrale, societățile de investiții, societățile de plată sau emitenții de monedă electronică.

- **Introducerea noțiunilor ESMA și CERS** – Definirea autorităților europene relevante pentru supravegherea sistemului financiar, după cum urmează:

- ESMA (Autoritatea Europeană pentru Supraveghere a Piețelor și Valorilor Mobiliare) – conform Regulamentului (UE) nr. 1095/2010.

- CERS (Comitetul European pentru Risc Sistemic) – conform Regulamentului (UE) nr. 1092/2010, responsabil pentru supravegherea macroprudențială a sistemului financiar european.

- **Includerea termenului de „*Monitorizare a sistemelor*”,** pentru a reflecta mai clar scopul capitolului IV din conținutul Legii nr.183/2016, care se referă atât la procesul

de desemnare a sistemelor, cât și la supravegherea și monitorizarea lor permanentă. Modificarea subliniază extinderea rolului autorităților competente, care nu doar supraveghează, ci și monitorizează activitatea sistemelor de plăți și de decontare a instrumentelor financiare pentru a preveni riscurile sistemice.

- Introducerea unor prevederi noi care stabilesc **cadrul de cooperare dintre autoritățile competente naționale, ESMA și CERS** în vederea alinierii cadrului normativ național la cerințele acquis-ului comunitar în domeniul infrastructurilor pieței financiare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere angajamentul asumat de Republica Moldova de aliniere a practicilor naționale la cele internaționale, opțiuni alternative nu au fost examinate. Neoperarea modificărilor la Legea nr.183/2016, prevăzute în proiectul de lege, și lipsa reglementărilor propuse de acesta va genera o neconcordanță între legislația Uniunii Europene și legislația națională a Republicii Moldova, fapt ce va genera constrângeri și impedimente în integrarea pieței financiare naționale în cea a Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de Lege nu aduce impact structural sau instituțional asupra sistemului administrației publice și nici acțiuni de reformă structurală sau instituțională. De asemenea, prevederile acestuia nu implică atribuirea de noi funcții sau responsabilități autorităților sau instituțiilor existente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului legii nu implică cheltuieli financiare sau alocatii din contul bugetului de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului legii nu necesită costuri de adaptare pentru instituțiile care activează pe piață.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Conform art. 1 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, proiectele de acte normative din sectorul financiar bancar și nebancaar sunt exceptate de la efectuarea analizei impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

În sensul transpunerii Directivei 98/26/CE, în conformitate cu art. 31 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și cu prevederile Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 a fost elaborat Tabelul de concordanță aferent actului UE transpus.

Proiectul, însoțit de tabelul de concordanță, a fost expediat Centrului de Armonizare a Legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene.

Totodată, se remarcă faptul că Directiva 98/26/CE a fost transpusă prin Legea nr.183/2016, la etapa dată fiind realizat exercițiul de transpunere a prevederilor acquis-ului comunitar conform ultimelor modificărilor operate la nivelul UE de Regulamentul (UE) 2024/886 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește transferurile de credit instant în euro.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Implementarea proiectului de lege nu va necesita careva măsuri suplimentare care să asigure aplicarea integrală și coerentă a noilor reglementări.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-1832016-cu-privire-la-caracterul-definitiv-al-decontarii-in-sistemele-de-plati-si-de-decontare-a-instrumentelor-financiare/16370>.

Totodată, în conformitate cu art. 32 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare a fost remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și a fost supus consultărilor publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md, la următoarele linkuri:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-1832016-cu-privire-la-caracterul-definitiv-al-decontarii-in-sistemele-de-plati-si-de-decontare-a-instrumentelor-financiare/16370>;

<https://mf.gov.md/ro/content/proiect-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-1832016-cu-privire-la-caracterul-definitiv-al>.

Avizele și recomandările parvenite în proces de avizare și consultare publică au fost procesate, iar obiecțiile și propunerile acceptate au fost luate în considerație la definitivarea proiectului.

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 34 alin.(1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare a fost remis

Centrului de Armonizare a Legislației, pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE, iar proiectul a fost ajustat, după caz, conform obiecțiilor și propunerilor din expertiză.

Totodată, potrivit art. 34 alin.(1) și art. 36-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de Lege a fost remis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru a fi supus expertizei anticorupție și, respectiv, expertizei juridice. Propunerile și obiecțiile înaintate în procesul de expertizare au fost luate în considerație, după caz, la definitivarea proiectului, cu includerea acestora în sinteza obiecțiilor și recomandărilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de Lege propus nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative în vigoare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului de lege nu va necesita careva măsuri suplimentare care să asigure aplicarea integrală și coerentă a noilor reglementări.

**Secretară Generală
a Ministerului**

Dina ROȘCA